

овог што је остао назову Грдинићима. У Гојаковићима их настане више кућа. Око 1800 г. убију Муја Скробановића због тога што им је учинио неку пакост, па се растуре куд-који. Пре око сто година Шћепан Грдинић са синовима Стеваном, Милетом, Томом, Вељом и Иваном добежи у Сировац. Имају рођака у Пољима. Пасови: Тома (р. 1815),—Шћепан—Радојица—Филип—Секуле—Раде.

Славе Лучин дан.

Пићурићи (5 кућа) у Дубровску.

У Дробњак су се доселили из Забрђа у Пиви око 1820 год. и одмах населили у Дубровску. Населио их је Мурат Мараш из Никшића на своју земљу. Најдаља им је старина из Скадра, одакле су се врло давно доселили у гатачку Церницу. Мисле, да је то било пред пад Херцеговине под Турке. Не слажу се у погледу најстаријег презимена: по једнима презивали су се Ренковићима, а по другима Панцићи. У Церници су били бројни и угледни. Имали су властиту земљу све до око 1798 г. Тада им оде за неку крв. Давно су се разбраствили на огранке: Панциће, Ренковиће, Чорлије, Паћуриће и др.

Приповедају, да су Пићурићи добили своје презиме по некој баби, која је често ишла везиру у Травник и добро пила вино, па је везир назвао Пићуром. Пред крај 18 века биле су неколике куће Пићурића у Церници. Око 1805 г. разуре их Турци. Јевто и Зеко, рођена браћа, с рођаком Гаврилом ускоче у Годију и одаду се четовању. Јевто је позивао Смаил-агу Чешгића на мегдан, али му он није хтео изаћи. Доцније неког подмити, те убије Јевта „мучки.“ Тада (око 1816) Зеко и Гаврило пређу у Забрђе у Пиви, а мало доцније у Дробњак. С њима тамо оде и Шћепан, син Јевтов. Зеко постане сеоским кнезом у Дубровску и убрајао се међу најпаметније људе у племену. С кнезом Милутином Башовићем је ишао везиру у Травник и својом умешношћу је успео да везир смањи у пола харач Дробњацама. Умро је 1845 г.

Славе Бурђев дан.

Ђеранићи (3 куће) у Малинску.

У Малинско су се доселили из села Миољача у Гацку. Раније су се презивали Бедовићи, а још раније Вишњићи. Око средине 18 века Бедовићи су живели у Чарању у Гацку. Тада су их била два брата, Арслан и један коме не памте име. Тај Бедовић је био ожењен Ђераном и са њом је имао четири сина. Погине од некога, жена му са децом пређе у Миољаче. Предање зна име само једноме сину Ђеранину, Пају. Он је имао Мића, а овај осам синова: Стевана, Андрију, Анта, Сима, Теша, Петра, Марка и Јока. Стеван Мићов убије око 1815 г. Турчина у Миољачама, због чега их Турци нападну и посеку

Сима и Андрију. Остали ускоче на Малинско, ту се настане и одаду четовању. Постану чувени четници. У борби на Боровој Глави (октобар 1840) погину Марко, Јоко и Анто. Стевана Турци заробе у једној борби, одведу у Сарајево и обесе. Петар погине 1847 г. приликом Дедагина напада на Ускоке. Тешо остане иза све браће и погине приликом напада на Никшић (1862 г.).

Сви се ископају сем Теша, од кога су садашњи Ђеранићи у Малинску. У Миољачама има неколико кућа Ђеранића, који су од браће Паја, Ђеранина сина.

Славе Јовањ дан зимњи.

Ђурковићи (1 кућа) у Дубровску.

Пореклом су из Риђана од племена Драгошевића. Њихов је предак, поп Стојан Ђурковић, стањовао у Риђанима до 1807 год. Тада је учествовао у буни Пољана и приликом напада Руса, побуњених Пољана и Црногораца на град Никшић предводио је један знатан део војске. По неуспеху оде у Жупу, а одатле у Дробњак. Сељакао се дуго. Веле, да је за седамнаест Божаћа променио седамнаест огњишта. Најпосле се мало остали у Дубровску, одакле пређе у Брезна и ту се стално насели. Поп је имао синове: Окицу, Пера и Јакшу. Перо се задржао у Дубровску. Имао је синове Митра и Мира.

Славе Никољ дан, а прислужују Томин дан.

Џижићи у Милошевићима (40 кућа) и у Стругу (7).

Џижићи су се доселили у Дробњак из Дубоког у Ровцима 1818 год. О њиховој далекој старини прича се двојачко:

Они сами причају, да им је најдаља старина у Чеву и да су се раније презивали Домазетовићима. Тамо им је предак ковао. Имао је седам синова. Сваде се с Чевљанима и убију два Озринића. Због тога побегну у Брда и населе се у Добром Пољу. Чевљани некако подмите спљског капетана Међикукића, те их одатле прогна. Оду у Ровца и населе се у Дубоком.

Ровчани причају о њихову пореклу овако: У Дубоком у Ровцима је стањовао Тривко Буришевић, пореклом Васојевић. Имао је седам синова и ћер Жижу. Био је врло богат и храбар. Неки турски зулумџар, Мурат Ђурђевић, из Колашина дође са дванаест харачлија у Доњу Морачу, да покупи харач по Морачи и Ровцима. Сврати у манастир и учини зулум калуђерима. Причају, да га је калуђер клео, да га Бог и срећа нанесе на Тривка Буришевића и његово седам синова. Кад то дочује Мурат, распита се за Тривка и оде њему. Турци почну да чине зулум. Тривко се договори са синовима, да их побију. За вечеру им даду вратовне погаче, те завратају, па их онда лако побију. Само један побегне. Тада Тривко (1733) побегне

у Сријем са пет синова, а два се склоне у Никшићску Жупу и населе у селу Југовићима, и тамо су од њих Зечевићи. Тривку остане у Ровцима ћер Жижа. Она је била хрома. Доцније дођу по њу браћа из Жупе, али она љута, што су је оставили приликом бекства, не хтеде са њима, по ту и остане. Тада је у Дубоком становао неки ковач Илија, пореклом из Куча. Жижа га узме за мужа под погодбом, да узме њену славу, Арханђелов дан место Св. Николе кога је до тада славио.

Према подацима, које сам добио и добро проверио, мени изгледа тачније ровачко предање, нарочито у погледу женидбе ковачеве. Могао је он и не бити из Куча, него из Чева од породике Домазетовића, тим пре, што са друге стране сазнајемо, да је у то доба у Чеву било Домазетовића и да су славили Св. Николу. Илија Ковач, је имао седам синова и то: Пера, Мијата, Буја, Радивоја, Бока, Вука и Н. По мајци Жижи, жени ковачевој, а ћери Тривка Буришевића, прозову се Жижићима. Сви се они ижене и имадну двадесет и три унука, који сви „приспију“ за оружје. Тако их је у једно доба било тридесет ратника, што је у доба тадашње посебице престављало велику силу у тим крајевима. Били су богати и храбри. Перо Ковачев је био толико храбар и вешт војсковођа, да је у време неког напада на Подгорицу предводио Морачане, Ровчане и Пипере и да би је, веле, тада заузео, да се није у боју ранио пред главни напад. Овај догађај се збио око 1780 год., када су између босанских и скадарских безира вођене кржаве и дуге борбе око Подгорице. Прича се, да је Илија Ковач од свих Ровчана први сазнао за погибију Махмут-паше Бутатлије (1796) и да је он за његову смрт ухватио муштулик Ровчанима. А познато је, да је Махмут-паша 1786 г. посекао на веру у Никшићу шездесет Ровчана. Стога је његова погибија примљена у Ровцима с великим одушевљењем и Илин муштулук остао у живој народној успомени.

Пошто се Жижићи намноже, јако се осиле и почну отимати земљу и стоку нејачима од себе. Вук, ковачев син, крене да отме јатње Ристану Јокићу из Жупе и овај га у одбрани убије. Због овога дође до борбе између Ровчана и Никшића. Напослетку састану се кнежеви ровачки и никшићски на планини Требијешу, те умире племена и за Вукову крв Жупљани уступе Ровчанима део Требијеша. Жижићи својом силом и отимачином утуже толико Ровчанима, да се ови, кад један Жижић посвоји неки комад земље Новаку Радмановићу и у њ заоре, искупе сви, те ударе на Жижиће, насвоје их и прогнају из Роваца (1818) Тада се Жижићи склоне у Тушину, а 1820 год. пређу у Милошевиће на турски читлук. Исте године по преласку у Дробњак Милић, син Мијата ковачева, врати се у Ровца, да прода Жижића земљу и буде од Ровчана убијен. На први Арханђелов дан по доселењу у Милошевиће, дође им на славу кнез Боко Маловић и војвода Шујо Караџић и у име

целог племена затраже од Жижића, да оставе дотадашњу славу, Арханђелов дан, а да узму Ђурђев дан за славу и тиме докажу верност дробњачкоме племени. Жижићи не пристану, по се даду на оружје и помоћу својих ага из Никшића принуде Дробњаке да одустану од овог свог захтева.

На десетак година по доласку у Милошевиће ускоче у Струг Вуле Радивојевић са синовима Павићем и Неђељком и Петар са синовима Ђорђевићем и Милованом и тамо се населе. Од њих се, из Струга, отселе у Поља код Колашина Павић и Неђељко синови Вулови на земљу коју је добио Павић на дар од црногорске владе, зато што је 1861 године посекао тамошњег чувеног турског јунака, Синана Свиралу. Сада их је тамо неколико кућа. Вуле је опеван у народним песмама.

Жижићи се деле науже на: Мијатовиће, Вујовиће, Драгојевиће, Радивојевиће и Планиће. Често их подражују, да су ковали и у шали их називају Циганима.

Сада славе Арханђелов дан. Не прислужују ништа, а раније су прислуживали Митров дан.

Пасови: Крсто (рођ. 1844), — Милош — Милић — Мијат — Илија (и жена му Жижа):

Код других: Јован (рођ. 1874), — Божо — Пурен (рођ. 1816), — Милић — Станоје — Мијат — Илија (Ковач).

Ашани (20 кућа) у Барама.

У Дробњак су се доселили из Аса у Васојевићима. О њиховој прошлости зна се ово: у Братоножићима је живео чувени војвода Пејо Станојевић, који је био и турски спахија. Помиње се 1658 г.¹⁾ Имао је више синова од којих је једноме било име Матијаш. Он је имао сина Павића, за кога веле, да је био племенски војвода. Завади се с Кучима и убије неког Сава, због чега ускочи у Колашин. Са њиме је био и један његов синовац. Из Колашина је дизао турске чете и ударао на Куче и Братоножиће. После се пресели у Ђуђевину код манастира Мораче, где је и умро. Имао је синове Милутина и Зека. Милутин са доцније пресели (око 1720) у Осредке и тамо имадне синове Трипка, Машка, Станка, Сава и Стевана. Од њих су тамошње породике: Лазаревићи, Стевановићи, Милошевићи и Машковићи. Од Павићевог синовца су Бјелићи у — Осредцима. Зеко из Ђуђевине оде у Дробњак, а одатле у Вранеш и ту се насели. Имао је сина Петронија. Напану Мушовић на Петронија, он убије једног и ускочи у Ас. Тамо промени презиме и славу, па се насели. Петроније је имао синове Величка, Секула и Радована. Заваде се с Турцима, Величко убије једног Ђоровића и с браћом ускочи у Горњу Морачу, где се насели око 1805 год. Кад је Делибаша ударао на ускоке и Горњу Морачу, Секуле Ашанин убије неког турског барјактара. Сва тројица се преселе из Горње Мораче у Сировач 1822 год.

) Јован Томић: Црна Гора за мор. рата... стр. 290